

COĞRAFİ YAPISI

a) **İlin Konumu:** Bolu İli Karadeniz Bölgesinin Batı Karadeniz Bölümünde yer almakta olup matematiksel konum açısından, 30 derece 32 dakika - 32 derece 36 dakika doğu boylamları ile 40 derece 06 dakika - 41 derece 01 dakika kuzey enlemleri arasındadır.

Bolu'nun batısında Düzce ve Sakarya, güneybatısında Bilecik ve Eskişehir, güneyinde Ankara, doğusunda Çankırı, kuzeyinde Zonguldak ve kuzey doğusunda Karabük İlleri yer alır. İl sınır uzunluğu 621.4 km.'dir.

Bolu İl Merkezine göre; Dörtdivan, Yeniçağa ve Gerede İlçeleri doğuda, Mengen kuzeydoğuda, Göynük ve Mudurnu İlçeleri güneybatıda, Seben ve Kıbrısık İlçeleri ise güneyde yer almaktadır.

b) İlin Yüzölçümü ve Arazi Dağılımı

Türkiye yüzölçümünün % 1,015'lik bölümünü kaplayan Bolu İli, 8.323,39 km² (832.339 Ha.) yüzölçümüne sahiptir. Toplam yüzölçümün; % 65'i orman, % 15'i tarım alanı, % 15'i çayır ve mera, % 5'i ise tarım dışı alanlardan oluşmaktadır. İl merkezi ve diğer ilçelerin yüzölçümleri km² olarak aşağıdaki tabloda verilmiştir.

YERLEŞİM BİRİMİ	YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)	YERLEŞİM BİRİMİ	YÜZÖLÇÜMÜ (km ²)
Merkez	1.524,37	Mengen	827,73
Dörtdivan	384,16	Mudurnu	1.350,85
Gerede	1.260,44	Seben	687,19
Göynük	1.505,06	Yeniçağa	130,22
Kıbrısık	653,37	İl Geneli	8.323,39

Not: Göller dahil il yüzölçümüdür.(TUİK-2002)

c) İklim ve Meteoroloji

Bolu iklim bakımından ağırlıklı olarak Karadeniz Bölgesi'nin etkisi altında bulunmakla birlikte, coğrafi konumu nedeni ile başka komşu bölgelerin özelliklerinden de etkilenmektedir. İlin iklimi Karadeniz, Marmara ve Orta Anadolu ikliminden etkilenmekte, bu durum tarımsal yapıyı çeşitlendiren farklılıklara yol açmaktadır. Yüzey biçimlerinin farklılığı, denizden uzaklık ve yüksekliklerin etkileriyle İl bütününde değişik iklim türlerine ve mikro-klima alanlarına rastlamak mümkündür.

Mudurnu İlçesi'nin batısı ile Göynük İlçesi'nin büyük bir bölümü İç Anadolu İklim Bölgesi içindedir. Yine Seben ve Kıbrısık ilçelerinin güney bölümleri, İç Anadolu İklim Bölgesine yakınlıkları nedeni ile farklılık gösterirler. Bolu'da genellikle Karadeniz kıyısında görülen ılıman iklimin, güneye doğru yükseltiler nedeni ile karasallaştığı görülmektedir. Bu geçiş özelliği, yörenin kuzey kesiminde serin yazlara, ılık kışlara ve mevsimlere oldukça eşit dağılan yağışlara yol açar. Güneye inildikçe yükselti artar ve yağışların dağılımı değişir. Yazlar kuraklaşır, daha sert iklim özellikleri belirir.

İlin güneyinde yağışlar kuzeye göre daha azdır. Yağışların Bolu'da % 60'ı, Mudurnu'da % 70'i, Seben'de % 56'sı, Göynük'te % 68'i ilkbahar ve kış aylarında görülür. Kış aylarında yağışlar, Bolu, Mudurnu ve Göynük'te kar olarak, Seben'de yağmur olarak düşer. Gerede İlçesinde yağışlar genellikle yaz mevsiminin ilk ayında en yüksek değerine ulaşır. Kış aylarında ise yağış kar olarak düşer ve uzun süre kalır.

Bolu ve çevresinde hâkim rüzgâr lodos'tur. Seben'de ise, kuzeyindeki dağların kuzey rüzgârlarını tutması sonucunda, daha çok güney - güneybatı rüzgârlarının etkisi görülür. Denizlerden karaya doğru gelen hava kitlelerinin getirdiği bol nem ve sıcaklığın ılımlı oluşu nem açısından zenginliğe neden olmaktadır.

d) Dağlar

Doğu - Batı doğrultusunda uzanan dağlar ve bunların arasında yer alan tarıma elverişli ovalar, vadiler ve akarsu tabanları Bolu İlinin genel görünümünü oluşturur.

Düzce İli sınırları içinde kalan Karadeniz kıyı dağları en kuzeyde ve kıyıda uzanan sırada Kaplandede ve Orhan Dağları adını alır.

Bu dağların genel yükseltisi 1.000 m. civarındadır. Daha yüksek olan içerideki sırayı Göl, Sünnice, Bolu, Elmacık ve Keremali Dağları oluşturur. Bu dağların en yüksek noktaları 2.000 m.'ye yakındır. Daha güneyden geçen ve Bolu İlinin önemli bir kesimini oluşturan en yüksek sırayı ise Köroğlu, Seben ve Beylik Dağları oluşturur. Bu sıranın en yüksek noktası (Köroğlu Tepesi) 2.499 metredir. Köroğlu Dağları volkanik yapıda dağlardır.

e) Ovalar: Bolu İlinde genellikle doğu-batı doğrultusunda sıralanan ovalar, dağ eşikleri ile birbirinden ayrılmıştır. Bunlar; Bolu, Gerede, Himmetoğlu ve Mudurnu Ovalarıdır.

f) Platolar ve Yaylalar

İl sınırları içerisindeki platoları iki grupta toplamak mümkündür.

a) Karadeniz kıyı dağları arasında kalan ve ikinci depresyon alanını oluşturan alçak platolar.

b) Dağ sıralarının güneyinde kalan ve üçüncü depresyon alanını çeviren yüksek platolar.

Bolu coğrafyasında platoların (yaylaların) ayrı bir önemi vardır. Türkiye'de hemen her bölgede rastlanan yaylaların pek azı hariç, Bolu yaylaları kadar yeşil, havadar, serin ve verimli olanına rastlanmaz. Bolu yaylaları ormanlarla kaplı dağlar üzerinde, yemyeşil ve akarsular geçen verimli düzlükler olup başlıcaları şunlardır: Aladağ, At, Kızık, Gerede, Kıbrısık, Mengen, Göynük ve Seben Yaylaları.

g) Akarsular

İl sınırları içindeki topraklardan doğan suların tümü Karadeniz'e ulaşır. Başlangıç kolu Abant Gölü'nün gideğeni olan Bolu Suyu (Büyüksu) ile kaynaklarını Çağa Gölünden alan Mengen Çayı birleştikten sonra İl sınırları dışında Devrek Çayı adıyla Filyos Çayına katılır. Filyos Çayının başlangıç kolu sayılan Gerede Çayı, Köroğlu Dağlarındaki Aladağ'ın kuzey ve doğu yamaçlarından doğar. Güney, güneybatı ve batı kesimden çıkan Kirmir, Aladağ, Çatak, Göynük ve Mudurnu Çayları, İl sınırları dışında Sakarya Irmağına katılır.

h) Göller

Bolu İlinde, ormanlık alanların içerisinde çok sayıda doğal göl ve göletler bulunmaktadır. Tabii göllerin başlıcaları; Bolu'nun 32 km. güneybatısında bulunan Abant Gölü, Yeniçağa İlçesi'nde Yeniçağa Gölü, Göynük İlçesi'nin 11 km. kadar kuzeyinde Çubuk Gölü, yine aynı ilçenin 27 km. doğusunda Sünnet Gölü, Kıbrısık - Beypazarı yolu üzerinde Karagöl, Mudurnu - Akyazı yolu üzerinde Karamurat Gölü ve Bolu'nun 42 km. kuzeyinde Milli Park alanı ilan edilen Yedigöller (Büyükgöl, Seringöl, Deringöl, Nazlıgöl, Küçükgöl, İncegöl, Sazlıgöl)'dir.

Bolu merkezine 8 km. uzaklıktaki Bolu Ovası'nı sulama amaçlı Gököy Baraj Gölünün su toplama hacmi 24 milyon metreküp, en derin yeri 20 m. kadardır. Su seviyesi yüksek iken barajın alanı 185 hektarı bulmaktadır. Bolu - Seben Karayolu üzerinde 13. km de rekreasyon amaçlı Gölcük Göleti, Bolu'ya 30 km. uzaklıkta Aladağ mevkiinde Aladağ Göleti ile Seben – Taşlıayla Göleti önemli yapay göllerdendir.